

Biologisch versus regulier bosplantsoen

In een vierjarig project onderzoekt het Wageningse instituut Alterra de mogelijke verschillen tussen biologisch en regulier gekweekt plantsoen op de uiteindelijke standplek. In dit artikel de tussenstand.

De vraag naar biologisch gekweekt bosplantsoen zal in de toekomst naar verwachting toenemen, omdat zowel overheden als particuliere instellingen meer en meer zorg aan het milieu besteden. De NBvB ziet de biologische boomteelt dan ook als een van de mogelijke productiemethoden om goed te kunnen voldoen aan de wensen van de markt en de maatschappij.

Bosaanleg en herbebossing met biologisch plantsoen lijken daarnaast ook goed te passen in de huidige trend van certificering van bosbeheer en het daaruit geogoste hout, waarbij inzicht verkregen wordt in de herkomst van het hout en de wijze waarop het geproduceerd is.

De vraag is nu hoe biologisch plantmateriaal zich, na uitplant op de eindplek, zal ontwikkelen in vergelijking met regulier gekweekt plantsoen. Voor een antwoord op deze vraag zette Alterra in 2000 een vierjarig onderzoek met biologisch en regulier plantmateriaal op, in samenwerking met de Productgroep Zaad- en Plantsoenvoorziening van Staatsbosbeheer (SBB) en in overleg met de NBvB-cultuurgroep voor bos- en haagplantsoenkwekers en het Boschap.

Herkomstverschillen

Er wordt onderzocht in welke mate er bij de aanleg verschillen tussen beide teeltwijzen optreden, en wat de verdere gevolgen zijn op de aanslag en hergroei van het bosplantsoen. De aanslag direct na het planten is een belangrijk kenmerk. Maar eigenschappen als groei, gezondheid en kwaliteit (vorm, takkigheid en een of meerdere eindscheuten) op langere termijn zijn zo mogelijk nog belangrijkere kenmerken.

In de begeleidingsgroep van dit project zijn, naast SBB en de NBvB, tevens het Expertisecentrum van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en bosplantsoengebruikers vertegenwoordigd. De overheid financiert het onderzoek. In overleg met de begeleidingsgroep is een keuze gemaakt uit de hoeveelheid soorten en mogelijkheden. Vergelijking van teeltwijzen is alleen zinvol als materiaal wordt gebruikt van dezelfde her-

Voor het onderzoek met biologisch en regulier gekweekt bosplantsoen is april 2002 in de Drentse Boswachterij Grolloo onder meer es machinaal uitgeplant.

Foto: Alterra, Wageningen

komst. Anders kunnen herkomstverschillen het resultaat beïnvloeden.

Voor de proefopzet waren acht soorten voorgesteld: eik, es, beuk, zoete kers, meidoorn, els, veldesdoorn en grove den. Na een inventarisatie bij vier biologische kwekers bleek dat voor aanplant in het seizoen 2001/2002 meidoorn en veldesdoorn, met dezelfde herkomsten en geteeld volgens beide methoden, niet leverbaar waren. Deze twee soorten zijn daarom niet opgenomen in de proef.

Van de resterende zes soorten waren negen herkomsten, zowel biologisch als regulier gekweekt, beschikbaar. Hiermee zijn in het voorjaar van 2002 drie proefbeplantingen aangelegd: een beplanting in Grolloo van SBB, in Duiven van de Dienst Landelijk Gebied en in Wezep van het Geldersch Landschap. Direct na aanleg zijn waarnemingen verricht met betrekking tot de groei en de vorm, die herhaald zijn na het eerste groeiseizoen. Daarbij is tevens het slagingspercentage vastgesteld.

Bewuste keuze

Wat het slagingspercentage na één groeiseizoen op de eindplek betreft, blijkt er geen

verschil te zijn tussen de beide teeltwijzen. Behalve een groeiverschil door de teeltwijze, is er een groeiverschil tussen de herkomsten geconstateerd. Bij uitschakeling van het herkomsteffect is bij de soorten eik, els, beuk en grove den een iets betere groei bij het reguliere plantsoen waargenomen dan bij het biologische plantsoen.

Bij de soorten es en zoete kers is daarentegen het biologische plantsoen iets beter gegroeid. Deze groeiverschillen zijn echter nog zeer gering en niet significant. Waarschijnlijk kan er na afloop van het onderzoek, in 2005, een duidelijker beeld worden geschetst van het uiteindelijke kwaliteitsverschil.

Bosbeheerders en beheerders van landschappelijke beplantingen kunnen de resultaten van dit onderzoek gebruiken om een bewuste keuze te maken welk plantmateriaal de beste oplossing voor een nieuwe aanleg is: biologisch of regulier gekweekt. De resultaten bieden kwekers mogelijkheden om in te spelen op een beslissing. ■

Gert Kranenburg en Sven de Vries K.G. Kranenburg en S.M.G. de Vries zijn onderzoekers bij Alterra in Wageningen, telefoon (0317) 47 78 42.